

PBL-1601510102030900 Seat No. _____

M. S. W. (Sem. III) (CBCS) Examination

November / December - 2018

Industrial Relation & Labour Welfare

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ કારખાનામાં કામદારો માટે થતી કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વર્ણવો. ૧૦
અથવા
- ૧ ભારતમાં શ્રમિક સંગઠનોની નબળાઈઓ વર્ણવો. ૧૦
- ૨ ભારતમાં શ્રમ સંગઠનનો ઇતિહાસ અને વિકાસ વર્ણવો. ૧૦
અથવા
- ૨ સામૂહિક સોદાગીરીમાં કર્મચારીઓની ભૂમિકા વર્ણવો. ૧૦
- ૩ મજૂર કલ્યાણ અધિકારીની ભૂમિકા વિસ્તારથી સમજાવો. ૧૦
અથવા
- ૩ ઔદ્યોગિક ઝઘડાઓ દૂર કરવા માટે સમાજ કાર્યકરની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો. ૧૦
- ૪ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ પાંચ) ૨૫
(૧) મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિના ઉદ્દેશો
(૨) ઔદ્યોગિક સંબંધોનું મહત્ત્વ
(૩) નેશનલ લેબર કમિશનની ભલામણો
(૪) શ્રમ કલ્યાણની બિન વૈધાનિક જોગવાઈઓ
(૫) શ્રમ સંગઠનની ખાસિયતો
(૬) ઔદ્યોગિક ઝઘડાના પ્રકારો
(૭) ઔદ્યોગિક ઝઘડાના કારણો.
- ૫ ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈ પણ પાંચ) ૧૫
(૧) ઔદ્યોગિક સંઘર્ષથી કામદારો પર થતી અસરો જણાવો.
(૨) કામદાર કલ્યાણના સિદ્ધાંતો જણાવો.
(૩) કામદારોને પ્રેરણા આપતા સ્ત્રોતો જણાવો.
(૪) ઔદ્યોગિક સંબંધોના ઉદ્દેશો જણાવો.
(૫) ભારતીય મજદૂર યુનિયન સંઘની કામગીરી જણાવો.
(૬) ઔદ્યોગિક સોદાગીરીનો ખ્યાલ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
(૭) ઔદ્યોગિક સંબંધના પાસો જણાવો.

ENGLISH VERSION

- 1 Describe the labour welfare activities done in industry. **10**
- OR**
- 1 Describe the weakness of trade unions in India. **10**
- 2 Define the history and development of trade union in India. **10**
- OR**
- 2 Describe the worker's participation in collective bargaining. **10**
- 3 Explain the role of labour welfare officer in detail. **10**
- OR**
- 3 Define the role of social worker for the conflict resolution. **10**
- 4 Write short note : (any **five**) **25**
- (1) Objectives of industrial relation.
 - (2) Importance of industrial relation.
 - (3) Recommendation of national labour commission.
 - (4) Non statutory provisions of labour welfare.
 - (5) Characteristics of trade union.
 - (6) Types of industrial conflicts.
 - (7) Causes of industrial dispute.
- 5 Give the short answer : (any **five**) **15**
- (1) State the effects of industrial dispute on the labours.
 - (2) State the principles of labour welfare.
 - (3) State the workers inspiring sources.
 - (4) State the objectives of industrial relations.
 - (5) What is the role of Indian trade union ?
 - (6) Explain the concept of industrial bargaining with example.
 - (7) State the aspects of industrial relation.